

LETO XIII. ŠTEV. 7

ZALEC, 1. VII. 1958

IZDAJA KMETIJSKA PROIZVAJALNA POSLOVNA ZVEZA V ŽALCU

Inž. Lojze Kač:

Delo v hmeljiščih v juliju

Zaradi izredno toplega vremena v maju je hmelj večidel predčasno vzcvetel. Vendar cvetenje ne napreduje naglo. Cvetje prav počasi prehaja v storžke. Pri tem ga zadržuje še deževno in hladno vreme. Zato verjetno ne bomo obirali tako zgodaj, kot smo spočetka mislili.

Nepravilen razvoj hmelja nas je vse nekoliko zmedel. Hmeljarji niso prav vedeli, kako bi gnojili, niti kako bi obdelovali hmeljišča. S skrbjo so opazovali, kako hmelj večidel zaključuje rast, ne da bi dosegel zadovoljivo višino. Razen tega ima večinoma redkejše panoge kot navadno in nekoliko manj cvetja. Predčasno cvetenje hmelja je predvsem posledica neobičajno toplega vremena skozi ves maj in polovico junija. Največ škode je naredilo neprimerno vreme na prvoletniku in drugoletniku, ki še nimata dovolj razvitih korenin. Tu so se pokazale zle posledice ne samo vročine, ampak tudi suše. Vendar ni potrebno, da bi bili preveč črnogledi. Storimo vse, kar je v naši moči, da bomo čim bolj omilili škodljivi vpliv vročine in suše in da bomo pridelali čim kvalitetnejši hmelj, čeprav ga bo verjetno nekaj manj.

Hmeljišča so osuta. Še enkrat opozarjamo hmeljarje naj ne osipavajo hmeljišč ponovno. Dvakratno osipavanje naredi zlasti v sušnem vremenu precej škode na hmelju. Oglejmo si hmeljišča, ki jih ponovno osipajo, pa bomo videli, koliko se zlasti pri globokem osipanju uniči ne samo lasastih temveč tudi močnejših korenin. Tako rastlina ne more sprejeti dovolj hrane in ne more izkoristiti dovolj rahlejšega dežja. Zato se slabše razvija, kot pravilno oskrbovan hmelj. Če zelo globoko osipamo in čim bliže rastlini, da bi temeljito prekrili plevel v vrsti, se večkrat zgodi, da nam vse spodnje listje do 2 m in celo večje višine porumeni in se obleti. Zato nič več z osipalnikom v hmeljišča!

Marsikoga skrbi, kako bo uničil plevel, če ne bo osipal. Med vrstami plevel uničujemo s stalnim rahljanjem zemlje. Če nam pa plevel v prvi vrsti postane preveč nadležen, ga požanjemo ali populimo, preden vzcvete. Če smo pravilno in pravočasno obdelovali zemljo, se plevel tudi v vrsti ne bo utegnil preveč razviti.

Še vedno je važno pravočasno plitko rahljanje zemlje bodisi s kultivatorjem ali z brano. Ne smemo pustiti, da bi se nam zemlja v hmeljiščih zaskorjila, zato rahljajmo pravočasno po dežju in takoj, ko smo raztrosili umetni gnoj.

Hmelj je večinoma dobil tretjü, to je zadnji obrok

umetnega gnojila in sicer kalijevo sol ali kalijev sulfat in apneno amonijski ali pa čilski soliter. S kultivatorjem ali brano smo umetni gnoj čimprej zamešali z zemljo.

Kako pa s škropivom? V večini je hmelj že v polnem cvetju. To je čas, ko moramo škropiti proti peronospori. Če smo zamudili ta rok, je zelo mala verjetnost, da bomo pridelali zelen hmelj. Zato naj ne bo hmeljarja, ki ne bi škropil hmeljišča, ko cvete. Za škropljenje proti peronospori bomo uporabljali ali 1 odstotno bakreno apno (1 kg na 100 l vode) ali 0,3 odstotni dithan (30 dkg na 100 l vode).

Letos bo že precej hmeljarjev škropilo svoja hmeljišča s traktorsko škropilnico in sicer s škropilnim drevesom. Nove škropilnice so zelo uporabne in smo z njihovim delom zadovoljni. Moramo pa biti pri delu natančni in paziti, da ne delamo napak. S škropivom moramo hmelj zaviti v meglo, ne pa s curkom naravnost biti v cvetje oziroma storžke. Če škropimo s škropilnim drevesom, pazimo na to, da bo količina porabljenega škropiva ustrezna. Ne pozabimo, da popolnoma razvit hmelj potrebuje 2000 l škropiva za hektar. Če torej škropimo s škropilnim drevesom, je potrebno preračunati, ali odgovarja količina porabljenega škropiva zahtevam. Če ne, moramo s spremembo hitrosti ali pa z zvišanjem ali znižanjem pritiska uravnati škropljenje tako, da bo poraba škropiva pravišnja. Prekontrolirati moramo tudi, če je razdelitev škropiva v sosednjih vrstah primerna in če lahko škropimo v vsaki drugi vrsti. Če škropivo v sosedni vrsti ni dovolj popršilo hmelja bodisi, da je hmelj pregost ali da nas pri delu ovira veter, potem moramo škropiti vsako vrsto posebej. Če bomo šli s traktorjem po vsaki vrsti, bomo vozili z večjo hitrostjo in zmanjšali pritisk.

Kadar škropimo le proti peronospori in ne istočasno tudi proti rdečemu pajku, ni potrebno paziti na to, da škropimo tudi spodnje listje na hmelju, ampak skrbimo le za stranske panoge, ki nosijo cvet, zato spodnje šobe zapremo s slepimi maticami. Če pa škropimo istočasno proti peronospori in proti rdečemu pajku, moramo skrbno paziti na to, da je tudi spodnje listje dobro poškopljeno.

Večina kmetijskih zadrug je dobila poleg tlačne škropilnice tudi pnevmatični traktorski priključek — ali kot ga tudi imenujemo molekulator ali atomizer. Ta škropilnica ali bolje rečeno škropilnik, ker razprši škropivo v izredno fine kapljice v pravo meglo — je zelo primeren za pršenje hmelja in ekonomičen. V mnogih zadrugah in kmetijskih gospodarstvih se zelo

hitro uveljavlja. Ker pa še niso vsi navajeni dela z njim in ker se mnogi hmeljarji vsakodnevno obračajo k nam po nasvete kako naj škrope, bomo skušali še enkrat prikazati najvažnejše, kar je potrebno upoštevati pri pršenju z molekulatorjem.

Molekulator, atomizer ali pnevmatična škropilnica je škropilni aparat, pri katerem je poraba vode od 5 do 10 krat manjša kot pri navadni tlačni škropilnici. Da se lahko zniža poraba vode pri škropljenju je potrebno zmanjšati velikost kapljic škropiva, ki pade na rastlino. Če pri navadni škropilnici s pomočjo tlaka razpršimo škropivo, da merijo kapljice povprečno 1 milimeter v premeru, potem so kapljice pri molekulatorjih, ki jih razpršimo s pomočjo zračne struje 5 do 10 krat manjše. Zračni tok proizvaja zračna turbina. Iz cevi pride škropivo pod malim pritiskom. Tu pa ga zgrabi zračni vrtinec, ki tako fino razprši škropivo, da so kapljice povprečno eno do dve desetinki milimetra velike. Ker je škropivo pri škropljenju z molekulatorjem tako fino razpršeno, porabimo veliko manj vode, kot če bi škropili s tlačno škropilnico. Vsakomur je jasno, da je to velika prednost pnevmatičnih škropilnic, saj je dovoz vode, polnjenje škropilnega soda in pripravljanje škropiva zamudno in zato tudi drago delo.

Marsikdo bi pomislil, če porabimo pri škropljenju z molekulatorjem toliko manj vode, porabimo tudi manj sredstva. To pa ni tako. V vsakem primeru pa najsi porabimo na hektar 2000 ali pa samo 400 litrov vode, mora priti na rastlino enaka količina aktivnega sredstva. Kolikrat manj vode porabimo pri škropljenju z molekulatorjem, za tolikokrat moramo zvišati koncentracijo škropiva. Če torej porabimo za hektar hmelja 2000 litrov 0,3 odstotnega dithana pri škropljenju z navadno škropilnico, moramo pri delu z molekulatorjem zvišati koncentracijo na 1,5 odstotka, če je poraba vode samo 400 litrov na hektar. Tako v obeh primerih porabimo za 1 hektar hmeljišča 6 kg dithana.

Paziti pa moramo, da ne napravimo napačnega zaključka, da tudi pri navadnih tlačnih škropilnicah lahko pri manjši uporabi vode zvišamo koncentracijo in dosežemo enak uspeh, kot pri večji porabi vode in normalni koncentraciji. Če bi pri tlačnih škropilnicah delali na ta način, ne bi uspeli, ker so kapljice pri navadni škropilnici pregrobe za tako škropljenje. Pri premajhni porabi škropiva ne bi s tlačno škropilnico prekrili vse rastline enakomerno z varovalno plastjo škropiva, razen tega pa bi zaradi zvečane koncentracije in prevelikih kapljic utegnili povzročiti na rastlini opeklino.

Z Rosenbauerjevim molekulatorjem, ki ga uporabljamo v hmeljiščih, lahko prav dobro popršimo popolnoma razvit hmelj s 400 litri škropiva na hektar. Porabo škropiva uravnamo lahko na več načinov. Najprvo odvijemo vijak za uravnavanje pritiska na tlačni črpalki. Vedeti moramo, da je pri molekulatorju potreben nizek tlačni pritisk, samo tolikšen, da brizgne škropivo iz cevi. Če hočemo, da ne bo poraba vode večja kot 400 litrov na hektar, moramo naravnati ventil za reguliranje porabe škropiva (na vrhu soda) tako, da nam kaže manometer samo 10 do 15 atmosfer pritiska. Porabo vode uravnavamo tudi s hitrostjo vožnje in slednjič še na ta način, da zapremo lahko nekaj šob.

Pri škropljenju moramo paziti na to, kako je hmelj poškopljen, ne samo v vrsti v kateri vozimo, ampak tudi v sosednjih vrstah. Če so vsi deli rastline, tudi skriti, v sosednjih vrstah dobro zadeti s škropivom, škropimo lahko v vsaki drugi vrsti. Če pa vidimo, da škropivo slabo prodira na rastline v sosednjih vrstah, moramo ali zmanjšati brzino ali pa škropiti vsako vrsto posebej. Pri škropljenju moramo torej

ugotoviti, kako na široko prodira škropivo in če dosežemo zadostno višino. V vetrovnem vremenu je škropljenje z molekulatorjem nemogoče, ker nam izredno male kapljice raznaša veter na vse strani in zato z njim ne moremo poškopiti gornjih panog na hmelju.

Škropljenje z novimi traktorskimi molekulatorji je zelo ekonomično. Izognemo se skoraj v vseh primerih dovažanju vode s konji. Zmogljivost traktorskega molekulatorja je zelo velika. Pri dobri organizaciji dela lahko poškopimo dnevno tudi 6 do 8 hektarjev hmeljišč. Zato se čimbolj poslužujmo novega pršilnika, zlasti za zatiranje peronospore v mirnem vremenu.

V začetku julija je tudi čas za zadnje škropljenje rdečega pajka s sistemičnimi sredstvi. V zadnjem času se je rdeči pajek kljub dežju in ohlajenju izredno razvil. Zato naj ne bo hmeljišča, ki ga ne bi pravočasno poškopili proti rdečemu pajku s čim bolj učinkovitimi sredstvi. V glavnem bomo letos uporabljali za zatiranje pajka metasytox v 0,1 odstotni koncentraciji (1 deciliter na 100 litrov vode). Tu in tam bomo škropili še s systoxom, ki pa ga zaradi njegove izredne strupenosti vedno bolj opuščamo. Systox uporabljamo v 0,05 odstotni koncentraciji, to je pol decilitra na 100 litrov vode. Kdor noče uporabljati strupenih sistemskih sredstev, bo segel po neustrupenem tedionu, ki ga uporabljamo v 0,15 odstotni koncentraciji (15 dekagramov na 100 litrov vode), ali pa po diazinonu, s katerim škropimo v 0,5 odstotni koncentraciji (pol kilograma na 100 litrov vode).

Pri škropljenju proti rdečemu pajku delamo še vedno napake, ki zmanjšujejo uspeh našega dela. Zato moramo še enkrat opozoriti na navodila, ki jih je pri zatiranju rdečega pajka treba upoštevati. Prvo, na kar moramo paziti je to, da uporabimo zadostno koncentracijo kemičnega sredstva in zadostno količino škropiva za določeno površino. Na to moramo paziti tudi pri sistemskih sredstvih, čeprav se nam včasih zdi, da tudi pri manjši porabi škropiva, oziroma sredstva dosežemo uspeh. Kot vemo, rastlina sistemsko sredstvo upije in tako postane sok strupen za sesajoče žuželke. Vsa sistemsko sredstva pa se v rastlini presnavljajo in ko se spremene v drugačne spojine, je rastlinski sok zopet nestrupen. Če torej uporabljamo prenizko koncentracijo ali premalo škropiva je jasno, da bo rastlinski sok manj časa strupen za sesajoče živali kot navadno. Tako bomo s škropljenjem dosegli samo polovičen uspeh. Namesto, da bi zavarovali rastlino pred pajki in ušmi za dobo treh tednov, bo ta doba mnogo krajša. Posebno moramo paziti, da uporabimo dovolj sredstva če škropimo z molekulatorjem. Koncentracija mora biti tako velika, da porabimo za 1 hektar popolnoma razvitega hmelja 2 litra metasystoxa ali pa 1 liter systoxa.

Druga napaka, ki jo kaj radi zagrešimo pri škropljenju hmelja proti rdečemu pajku je ta, da premalo pazimo na to, da je spodnje listje dovolj poškopljeno. Ne pozabimo namreč, da so prav spodnji listi tisti, kjer se pajek najprej razvije in da je treba tudi na spodnjih listih skrbno uničiti zalego. Marsikdo si misli, ko škropi s sistemskimi sredstvi, da tu ni treba prav nič paziti na to, kje in kako škropiš. Res je, da se pri škropljenju s sistemskimi sredstvi, sredstvo razdeli po vsej rastlini in da ni potrebno paziti na to, da bi bil sleherni listič rastline poškopljen. Res pa je tudi to, da se sredstvo veliko laže pretaka od spodaj navzgor, kot v obratni smeri in da moramo zategadelj skrbno paziti, da je tudi spodnje listje v redu poškopljeno. Če spodnje listje nismo dobro poškopili, potem ostane tu zalega pajka in ko preneha delovanje sistemskih sredstev v rastlini, se ta zalega iz spodnjih listov raz-

širi proti vrhu. Zato dobro pazimo na to, da bomo pri škropljenju proti rdečemu pajku poškopili dobro zlasti spodnje listje. Ni pa dovolj, da skrbno in natančno poškopimo hmelj proti rdečemu pajku, ampak moramo tudi zasledovati kako smo uspeli in paziti na to, če in kdaj se začne zopet širiti po hmelju.

Tu pa tam so se pojavile v hmeljiščih gosenice ali pa strigalice. Medtem, ko se gosenice pojavijo samo na nekaterih hmeljevkah, pa utegnejo strigalice uničiti hmelj na večjih površinah. Zato je potrebno proti strigalicam čimprej poškopiti, da zavarujemo hmelj pred njimi. Uporabljamo navadno 0,2 odstotni lindan (2 decilitra na 100 litrov vode), s katerim moramo prav dobro poškopiti vso hmeljevko, zlasti pa vrh. Proti gosenicam navadno ne škropimo posebej, ampak stresemo gosenice raz hmeljevke in jih pohodimo.

Poškodbe, ki jih povzročijo strigalice in stenice na hmeljevem listju, so si precej podobne. Če se hočemo prepričati, če so povzročitelji res strigalice, potresimo hmeljevko in če so strigalice krivci, bodo popadale raz hmeljevke iz svojih skrivališč in se hitro zopet poskrile v zemlji. Če pa imamo stenice v gosteh, jih bomo našli na listju. V obeh primerih poškopimo hmelj z lindanom.

Tu pa tam smo v hmeljiščih opazili nekaj posušenih trt, ki jih je uničil fuzarij. Ta zahrbtna glivica se je pojavila ponekod v drugi polovici junija, ko se je začelo deževno vreme. Fuzarij povzroča trohnobo na koreniki ali pa na podzemnih delih trt. Na strohnelem mestu opazimo bela ali svetlo rožasta majhna pikčasta telesca, plodišča te škodljive glivice.

Proti trohnenju teh podzemeljskih stebel ne poznamo učinkovitih kemijskih sredstev, ki bi jih uporabljali, ko se bolezen pojavi. V hmeljiščih, kjer se je fuzarij precej razširil skrbimo za pravilno obdelavo zemlje, da bo čimbolj zračna. Obolele trte odstranjujemo iz hmeljišča in pazimo, da zgnite ostanke ne puščamo v nasadih, da se bolezen z njihovo pomočjo ne zadržuje in ne širi.

Na listju in na spodnjih panogah opazimo tudi že precej poškodb od vetra. Največ škode je naredil precej močan veter, ki je vlekel 20. junija proti

večeru. Marsikateri hmeljar misli, da so porjaveli cveti in panoge oboleli za peronosporo. To je mnogim povzročalo hude skrbi. Vendar moramo reči, da do konca junija v hmeljiščih ni bilo opaziti peronospore. Upamo da bomo tudi v naprej ohranili zdrav pridelek, če bomo skrbno škropili hmelj v rokih, ki jih priporoča protiperonosporna služba.

Sedaj je tudi že skrajni čas za škropljenje divjega hmelja s herbicidi, da nam ne bi osemnil žlahtnih rastlin. Letos smo, ali pa še bomo v glavnem uničevali moški hmelj po gmajnah s herbicidi na bazi butil estra 2,4,5 T oljne emulzije. Edino v neposredni bližini hmeljišč, bi verjetno bolj kazalo divji hmelj izkopati, da ne bi s škropivom poškopili tudi žlahtnih hmeljnih rastlin. Izkušnje, ki jih imamo s škropljenjem s herbicidi pri zatiranju divjega hmelja od lani, nam kažejo, da s pravočasnim in temeljitim škropljenjem popolnoma uničimo to, kvaliteti žlahtnega hmelja tako nevarno rastlino.

Skoraj povsod, kjer smo lani škropili divji hmelj, ob sončnem in toplim vremenu temeljito, s pravilno pripravljenim škropivom, smo ga popolnoma uničili. Bolj redka so mesta, kjer v lanskem letu poškopljen hmelj odganja.

Za škropljenje divjega hmelja uporabljamo 2,4,5 T oljno emulzijo, to je herbicid, predvsem za večletne zelene rastline (hmelj, robida) pa tudi za grmovje in drevje. Za škropljenje divjega hmelja ga uporabljamo v 0,5—0,75 odstotni koncentraciji (1/2—3/4 litra na 100 litrov vode). Rastlino poškopimo temeljito in s curkom, to je z bolj drobnimi kapljicami, da nam zračni tok finih kapljic ne odnaša od škropljenega mesta na druge kulture.

V vetru ne smemo škropiti s herbicidi, da nam kapljice pogubnega škropiva ne zanese na kulturne rastline, ki so večinoma zanj zelo občutljive. Zato škropimo samo v mirnem vremenu.

Po končanem škropljenju moramo škropilnico temeljito oprati, ker nam tudi najmanjše količine herbicida, ki bi ostale v škropilnici, naredo mnogo škode v nasadih, ki jih za tem škropimo. Pri čiščenju bodimo zelo natančni, izperimo sod, tlačilko in cevi.

Ing. Blažena Pugelj:

Izpopolnili smo agrometeorološko postajo

Želja vsakega hmeljarja in kmetovalca je, dobiti čimbolj zanesljive vremenske napovedi, da bi po njih mogli razdeliti delo in ukrepe v proizvodnji. Saj nobena druga proizvodnja ni toliko odvisna od vremena, kakor ravno kmetijska. Vremenska znanost danes lahko napoveduje vreme s precejšnjo točnostjo, toda le za prihodnjih 24 ur. Dolgoročne napovedi še tudi dandanes niso točne in zato tudi nezanesljive.

Podlaga vremenskim napovedim so razne spremembe vremena, ki so bile ugotovljene z dolgoletnimi opazovanji. Ta dolgoletna izkustva se dopolnjujejo z opažanji v tekočem letu. Zato je potrebno vremenske pojave vsak dan opazovati na številnih opazovalnicah po celem svetu. Mednarodna meteorološka služba, pri kateri sodelujejo vse nacionalne meteorološke službe, objavlja podatke o vremenskih pojavih večkrat na dan po telegrafu, telefonu, radiu in pismeno. Tako je mogoče, da lahko vremenske napovedovalnice predvidijo, kdaj se bodo posamezni pojavi uveljavili tudi na njihovem področju in lahko s prilično točnostjo »uganejo« kakšno bo vreme na njihovem področju v prihodnjih 24, izjemoma tudi 48 urah.

V omrežje meteoroloških opazovanj se je vključila tudi agrometeorološka postaja na Inštitutu za hme-

ljarstvo v Žalcu. Poleg ljubljanske agrometeorološke postaje, ki ni čisto popolna, je to prva agrometeorološka postaja v Sloveniji in zato še bolj pomembna.

Agrometeorološka postaja na Inštitutu za hmeljarstvo Žalec

Agrometeorološka postaja ima namen poleg opazovanj, katera vršijo ostale hidrometeorološke postaje, vršiti nekatera za rastlinsko proizvodnjo pomembna opazovanja.

Kaj bomo opazovali na agrometeorološki postaji?

Na tej postaji bomo opazovali: toploto zraka, čas sončnega obsevanja, relativno vlago, jakost sončnih žarkov, pritisk zraka, količino rose, toploto tal v različnih globinah, določali vrsto oblakov in ocenjevali oblačnost, merili bomo količino padavin, (dežja, snega), merili višino snega, določevali bomo količino rose, določali izhlapevanje vlage iz tal in opazovali smer vetra.

Za vsa ta merjenja so potrebni aparati, katere imamo že postavljene na agrometeorološki postaji.

Pa si postajo podrobneje oglejmo. V belo obarvanih termometrskih hišicah (belo obarvane so zato, ker bela barva odbija toploto), so postavljeni razni termometri. Suhi termometer meri temperaturo zraka. Mokri termometer, tako se imenuje, ker navlažuje stenj namočen z vodo in služi za merjenje temperature zraka v takšnem stanju. Iz razlike med temperaturo suhega in vlažnega termometra se izračuna relativna vlaga.

Vlago v zraku merimo še z več aparati. Saj po vlagi v zraku lahko ugibamo, kakšno bo vreme.

Vlaga v zraku pri določeni temperaturi opozarja na razvoj raznih bolezni, kakor peronospore na hmelju, vinske trte, bolezni krompirja, žit, sadnega drevja. Pri zadostni vlagi in temperaturi v zraku se pojavijo razne bolezni. Da te lahko zaustavimo so podatki vlage v zraku čez vse potrebni. S termometri in vlagomeri beležimo vlago le ob določenih urah dnevno, poseben aparat — higrograf pa nam cel dan črta gibanje vlage v zraku.

Maksimalni termometer kaže največjo dnevno temperaturo, minimalni termometer pa najnižjo, katera nastopi navadno v zgodnjih jutranjih urah. Temperature nas opozarjajo na morebitno slano v jesenskih in spomladanskih nočeh.

V hišici sta postavljena tudi termograf in higrograf. Termograf črta neprenehoma spremembe temperature zraka na termografski papir. Krivulja, katera nastane na tak način, prikazuje temperaturne spremembe, v dobi 7 dni. To krivuljo črta posebno pero, katero je povezano z bakrenim ali jeklenim prstanom. Ta se hitro segreva in ohlaja ter prenaša toploto na ročico, katera ima na koncu posebno pero, ki riše krivuljo na termografski papir. Termografski papir je ovit okrog valjka, kateri se enakomerno premika in se

Zemeljski termometri pokažejo temperaturo nad zemljo v globini 5 cm, 15 cm, 30 cm in 60 cm

vsak dan premakne za določeno razdaljo. V valju je ura, ki valj v toku 7 dni enkrat obrne. Ura se vsak ponedeljek ob 7. uri zjutraj navije, istočasno pa se menja tudi termografski papir.

Higrograf je instrument, ki registrira relativno vlago na higrografski papir. (Relativna vlaga je razmerje med trenutno in največjo nasičenostjo zraka z vodnimi hlapci). Higrograf ima v svoji napravi las ali živalsko dlako, ki se ob spremembah vlage v zraku krči ali razteza. Če vsebuje zrak majhno količino vodnih hlapov se las krči, če pa je zrak bolj nasičen z vodnimi hlapci pa se las raztegne. Las je povezan s posebno ročico, na koncu katere je pritrjeno pero, ki riše krivuljo na higrografski papir. Papir je ovit okrog valjka; ta se časovno enakomerno premika enako kot pri termografu.

Za vsakodnevno merjenje relativne vlage služi vlagomer ali higrometer. Vlagomer ima na skali, razdeljeni od 0—100%, pritrjen kazalec. Kazalec je povezan z lasom. Las se pri vsaki spremembi vodnih hlapov v zraku razteza ali krči. Vsako najmanjšo spremembo pa pokaže kazalec na skali.

Vlagomer korigiramo s psihrometrom. Psihrometer je sestavljen iz suhega in vlažnega termometra. Oba termometra sta vložena v stekleno cev, da sta tako obvarovana pred spremembami zunanje toplote. V kovinastem nastavku med obema toplomeroma je posebna vetrnica. Pred merjenjem se vlažni termometer navlaži. Vetrnica se navije. Vrteča vetrnica srka zrak v prazen prostor med oba termometra in jih segreva na temperaturo zraka. Iz razlike med obema termometroma lahko izračunamo po posebni tabeli relativno vlago.

Vsakemu obdelovalcu zemlje je znano, da se včasih zemlja hitreje suši. Izhlapevanje vlage iz zemlje ni vselej enako močno. Odvisno je od relativne vlage v zraku. Čim višji je odstotek relativne vlage, tem počasnejše je izhlapevanje iz zemlje. Kadar znaša relativna vlaga v zraku izpod 50%, je izhlapevanje zelo hitro, zemlja se naglo suši, česar nismo veseli, posebno med sušo ne. S pravočasno obdelavo zemlje po dežju prekinemo kapilare v zemlji in vlago vsaj deloma očuvamo. Izhlapevanje vlage iz zemlje pa pokaže še zemeljski izparitelj, ki nam pove, koliko vlage je dnevno izhlapelo iz zemlje.

V sredi postaje je na podstavku postavljena steklena krogla. To je heliograf. Aparat meri dnevno dolžino sončnega obsevanja. Vrednost obsevanja sonca beleži aparat v urah na zato pripravljen trak, tako, da se trak od sončne toplote sežiga. Trak je razdeljen na ure; po delcih sežganega traku lahko odčitamo, koliko časa dnevno in v katerih urah je sonce sijalo.

Jakost sončnega osvetljevanja merimo z aktinometrom. Aparat je sestavljen iz dveh termometrov, ki sta popolnoma enaka; edino kroglica z živim srebrom enega termometra je obarvana črno. Vsak od teh termometrov leži še v visoki varovalni cevi, ki se močno razširi na spodnjem kraju. V tej varovalni cevi je razredčen zrak, da bi se tako termometri očevali vpliva toplote ali zraka, ki termometer obdaja. Iz razlike med termometrom s črno in belo kroglico lahko izračunamo jakost sončnih žarkov. Vemo, da posamezne sorte rastlin zahtevajo določeno jakost in dolžino sončnega obsevanja, zato so potrebna tudi ta merjenja.

Zrak se stalno giblje in tako se spreminja tudi zračni tlak. Kjer trčita hladni in topli zračni gmoti se toplejši zrak dvigne nad težjega hladnega, med dviganjem se ohladi. Vodni hlapci se zaradi tega vtekočinjajo in tako nastanejo oblaki, dež in sneg. Gibanje zračnega tlaka kaže barometer.

Barometer se sestoji iz steklene cevi, ki je napol-

njena z živim srebrom. Prostor nad živim srebrom je brez zračna. Cev je na gornjem koncu zaprta, spodaj odprta in vložena v posebno železno posodo. Po nasičenosti zraka z vodnimi hlapci, se pritisk zraka veča ali manjša. Čim večji je pritisk zraka, tem bolj se živo srebro krči in obratno. S posebnim stolpcem ali kazalcem uravnamo višino živega srebra ali težo zračnega pritiska v mm. V novejšem času izražajo zračni pritisk z novo enoto, ki jo imenujemo milibar. Milibar je po vrednosti $3/4$ milimetra ali 1,02 grama zračnega pritiska na cm^2 . Po teh podatkih ugotovljamo kakšno bo vreme.

Zemeljski termometri merijo temperaturo zemlje v različnih globinah: tik nad površino, v globini 5 cm, 15 cm, 30 cm in 60 cm.

Primerna toplota v različnih globinah zemlje je važna za rast rastlin, pravočasno kaljenje semena in za normalen razvoj mikroorganizmov v zemlji.

Ogledalo za oblake služi opazovanju oblakov.

Za merjenje dežja imamo posebno posodo dežomer ali ombrometer. Padavine merimo v stekleni menzuri, ki je razdeljena na mm. 1 mm padlega dežja odgovarja 1 l vode za 1 m^2 . Na primer, če voda ne bi odtekala, bi ostalo na površini 1 m^2 ali pronicalo zemljo toliko mm dežja, kolikor ga izmerimo v mm.

Na ravnilu za merjenje snega ugotovimo višino snežne odeje v cm.

Tehtnica za roso pokaže težo rose, ki je nastala tisto noč. Tehtnica za roso se sestoji iz belo obarvane hišice z odgovarjajočo merilno napravo. S to merilno napravo je s posebno ročico povezano žimnato sito, ki se orosi, če v tisti noči nastane rosa. Količino rose pokaže kazalec na merilni napravi.

Veternica nam pove smer in jakost vetra.

Z vsemi temi aparati smo izpopolnili agrometeorološko postajo, katere podatki so za vse panoge kmetijstva, ki se gojijo v tem klimatskem področju važni in potrebni.

Ivan Kronovšek:

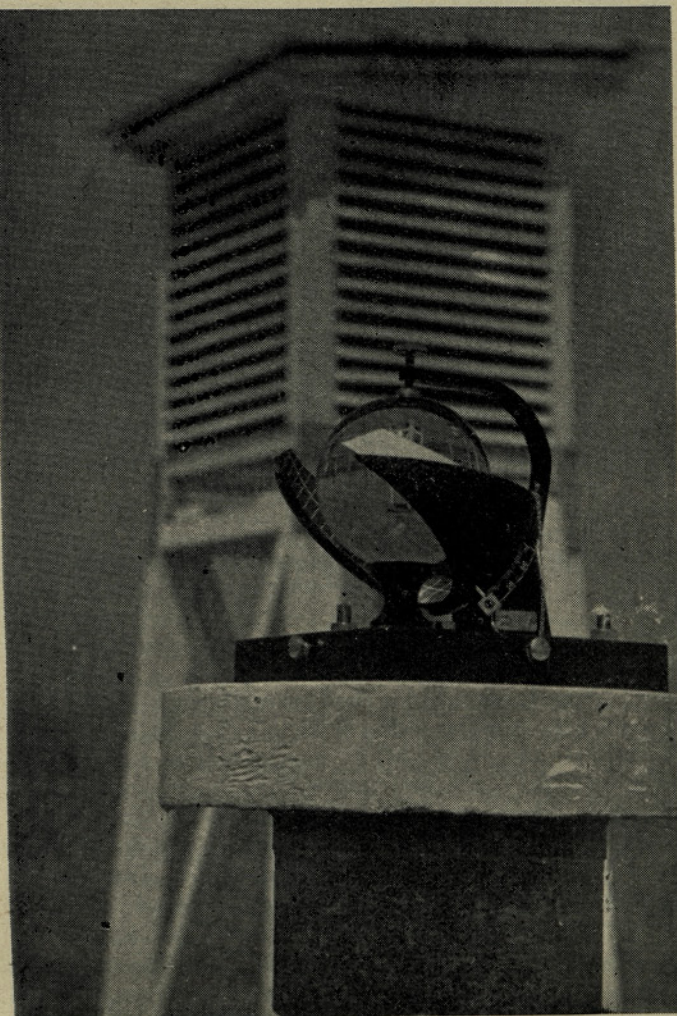
Tudi Savinja kliče!

Na porečju Savinje so v načrtu obsežna melioracijska in regulacijska dela. Med njimi je sicer na področju Ložnice opravljenega že precej, vendar še ne vse. Zavoljo tega je splošna želja za čimprejšnji zaključek vseh zadevnih del, ki pa zahtevajo še veliko naporov in prav tako veliko denarnih sredstev.

Regulacija potokov na hmeljarskem področju je za razvoj kmetijstva in zlasti hmeljarstva velike važnosti. Saj vemo, koliko škode utrpimo ob poplavih, ker odtok vode ni uravnan in je prav zategadelj prepočasen. In koliko je zamočvirjenih ali pa vsaj zakisanih zemljišč! Takih zemljišč ne moremo obdelovati. Če pa jih že obdelujemo, ne pridelamo kakovostnih pridelkov.

Mnogo bo pomenila za hmeljarstvo osušitev področij z visoko talno vodo in tistih področij, ki jih ogrožajo poplave. Dobro vemo, da se hmelj, če ga ne ogroža suša, mnogo bolje počuti na suhih površinah, kakor pa na zemljiščih z visoko talno vodo. Na le-teh pa ni moč doseči ne količinskih in ne kakovostnih pridelkov. In, konec vseh koncev takšno blago kvari prodajo tudi kakovostno boljšemu hmelju.

Zemljišča ob že predvojno regulirani Bolski pri Grajski vasi, kjer so nekoč bile njive, večji del pa travniki, ob vsakem nalivu pod vodo, še dandanes kažejo uspeh tega dela. Tam so sedaj velike površine lepih hmeljišč. Zaradi tega si že sedaj lahko predstavljamo, kako bo predvidena regulacija ustvarila boljše

Heliograf beleži dnevno dolžino sončnega obsevanja

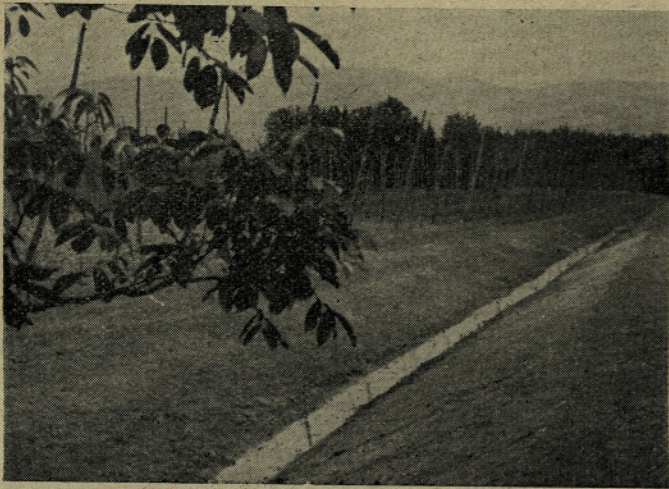
pogoje za razmah novih hmeljskih nasadov. Če že ne bomo mogli hmeljišč razširjati, pa bomo vsaj lahko razbremenili ostarana hmeljišča in tista zemljišča, ki so v 10-tih letih izgubila svojo rodovitnost.

To je prva plat, oziroma prvi del prizadevanj, ki se odražajo v borbi z vodo, to je zoper njeno škodljivo delovanje. Na drugi strani pa se nam voda izmika in moramo jo iskati, ali bolje povedano, zadrževati. Kakor je v prvem primeru odtok vode prepočasen in njena gladina previsoka, tako je v drugem primeru prav narobe. Vodne mase nam prehitro odteka, gladina je vse prenizka. To velja za Savinjo in je zlasti občutno v osrčju doline.

Še pred 70. leti se je Savinja prosto prelivala po sredini doline. Pobrala nam je rodovitno zemljo in jo predajala Savi. Le-ta pa jo je puščala med potjo po obširnih ravninah Hrvatske, Slavonije in Srema.

Savinja se je v pradavnini samovoljno prelivala celo skoraj po vsej dolini. Konec koncev pa si je ustvarila svoj tok, ki je bil širok tudi do 2 km! Dolino, ki je bila prvotno ravna, je Savinja v tej širini izdolbla v globino do približno 4,5 m. Tako je nastala nekaka dolina v dolini. Nova dolina je bila najprej skupna last prebivalcev in ji je do današnjih dni ostal naziv gmajna, v nekaterih predelih pa novine. Te so nastale tam, kjer so jih naši predniki spremenili v orne površine.

Savinjo so regulirali že v bivši Avstriji konec

Na posestvu Žovnek se obetajo lepi dnevi v kmetijski proizvodnji na visoki ravni. Mimo drugih ukrepov tudi načrtno urejujejo struge tistih potokov, ki odločajo o vlagi na njihovih zemljiščih

prejšnjega stoletja. Ta regulacija je dokončno določila Savinji ustaljeno strugo. Po splošnem mnenju je bila ta regulacija takrat med najsolidnejšimi. Za tiste čase je bilo to zelo veliko delo, zlasti če se zavedamo, da takrat mehanizacije še niso poznali. Kdor je že videl nasipe, tako imenovano škarpo, vso obloženo s kamenjem in zavarovano s skalami, z izpeljanimi dovozi in izvozi, s stopnicami in podobno, še-le lahko oceni velikost tega dela. Opravile so to delo seveda roke in vprežna živina: kramp, lopata in samokolnica ter voz.

Čeravno so bila regulacijska dela vsestransko solidno opravljena, pa je le oblast v bivši Jugoslaviji vzdrževanje zelo zanemarjala. Nikoli ni bilo potrebnih sredstev. Povodnji so sprva majhne pomanjkljivosti iz leta v leto povečevale in tako je voda lepo zgrajene nasipe odnašala. Normalna struga se je zavoljo tega razširjevala in nikoli več ne bo dobila svoje prve oblike. Sicer so pozneje gradili odbijače, tako imenovane »bune«, ki preprečujejo nadaljnjo škodo, vendar lepo regulirane struge ni več. Ta škoda je nastajala že pri Polzeli in je v glavnem zajela desni breg Savinje mimo Pariželj, Topovelj in Orle vasi. Na prvi pogled so okvare popravili, vendar le napol.

Obenem pa preti druga nevarnost. Znano je, da ima Savinja precejšen padec od letuškega do polzelskega mosta. Največji padec je od polzelskega mosta pa do grobeljskega mostu, medtem ko se naprej padec le zlagoma zmanjšuje.

Ker niso preprečevali padca Savinje, je nastajala dvojna škoda. Od polzelskega mostu dalje je voda izbrusila strugo do laporja. Zaradi tega se je vodna gladina na ogroženem predelu znižala za 1,5 do 2 m.

Savinja je pri Celju grmadila gramoz, dvigala vodno raven in s tem povzročala veliko škodo. Zaradi nenehnih poplav je mesto Celje zelo trpelo. Zadnja leta so se razmere sicer izboljšale, vendar se to sploh ne bi zgodilo, če bi s tem računali že pred 20-timi leti! V srednjem toku je Savinja odplavljala, v celjskem kolenu pa naplavljala.

Zakaj torej gre? Rekli smo, da se je gladina Savinje izredno znižala. Posledica je velika škoda na področju gmajn in novin. Tu je Savinja njega dni pobrala zemljo, naplavljala pa je pesek, gramoz in kamenje, tu in tam tudi zemljo — publico. Tu so danes njivske površine, oziroma pašniki, ki so glede vsega zelo skromni.

Takrat, ko se je Savinja dokončno zožila, so nastajali nekakšni pašniki, ki so jih prebivalci izkoriščali s skupno pašo. Največkrat so pašo zaupali čredniku. Ta področja seveda niso nudila kakovostne paše, vendar pašli so kljub temu! Drevja takrat še ni bilo, pašniki so bili poraščeni le z grmovjem.

Po regulaciji Savinje so nastale spremembe, voda je dobila svojo strugo, gmajno so razdelili na posamezne »grunte«, s pašo pa so prenehali. Začelo je rasti drevje, v glavnem jagnjedi, črna in bela jelša, vrba in bor. Posamezna vrsta drevja si je pač izbrala tla, ki so ji najbolj ustrezala. Bor je zavzel kamnita področja, vrba tista, ki so imela nekaj več vlage, jagnjed pa je uspeval tam, kjer je s svojimi močnimi in dolgimi koreninami uspel prodreti v globino, da mu ne bi zmanjkalo vode. Gmajne so tako v 10 letih neko izpopolnile pokrajinsko sliko Savinjske doline, da skoraj opazil nisi, da je tudi tu neke vrste kras. Mimo tega je drevje in grmovje ustvarjalo humus, ki je zboljševal revna tla in vlaga se je lažje zadrževala. Vse to je izredno ugodno vplivalo na klimo Savinjske doline in s tem tudi na hmelj, ki so ga takrat začeli gojiti že v večjem obsegu. Lahko si predstavljamo, kakšna bi bila ta površina gmajne brez vegetacije in kakšne bi bile tudi posledice! Saj gre ta površina v tisoče ha in brez rastlinstva bi malo pomenila.

Zapisali smo že, da se je stanje iz leta v leto slabšalo. Ker se je zniževala vodna gladina Savinje, se je zniževala tudi talna voda. To je bilo in je še zdaj huda zadeva v sušnih letih. Drevje se suši, vsako leto ga je manj. Gmajne se nenehno redčijo. Če bo šlo tako naprej, bo zares sredi doline sčasoma nastala puščava.

Poznamo pa še nekaj! Pomanjkanje pitne vode! Vodnjaki, zlasti na desnem bregu Savinje, usihajo ob najmanjši suši. Prizadete so Male Braslovče, Preserje, Parižlje, Topovlje, Orla vas in več ali manj tudi Groblje. Odvisno pač, od kod so njihovi izvirki. Sicer bo napeljava vodovoda to neprijetnost odpravila in škodo preprečila, toda vodovod je še-le stvar bodočnosti.

Ker so te ogrožene površine velike, jih ne kaže puščati vničar! Pomagati se še vedno da, toda le z določenimi ukrepi. Predvsem bo treba vodno gladino Savinje zvišati na raven, ki je bila nekoč. S tem bomo dosegli, da bodo naše površine gmajn zopet oživele, da bomo zadrževali vodo in s tem vplivali na vegetacijo v osrčju Savinjske doline. To pa je tudi za rast hmelja velikega pomena. Saj vemo, da so poskusi dokazali, da se naše hmeljske površine vzdržujejo le z zimsko vlago. Talno vodo so v največ primerov ugotovili šele v globini 7 metrov. To nam dovolj določeno pove, kakšna je glede tega naloga odgovornih činiteljev!

Nismo strokovnjaki v teh stvareh, vendar smemo trditi, da bo po že davno nakazanih načrtih prav, če bodo v strugi Savinje namestili pragove, ki bodo pripomogli, da se bo gladina dvignila na tisto raven, ki je bila po opravljeni regulaciji. To bi koristilo prebivalstvu zaradi vode, koristilo bi vegetaciji, ohranilo bi klimo na tem področju, in konec koncev bi pospešilo sodobno kmetijstvo, zlasti pa še hmeljarstvo!

»Tudi Savinja kliče!«

Dve hmeljski sušilnici 6 in 5 × 2 m v dobrem stanju
ugodno prodam

Flajs Minka, Žalec 81

Inž. Rado Dvoršak, KPPZ Črnomelj:

Pismo iz Bele krajine

Tako so na »laboratorijski gredi« v Vinici pri Črnomlju prvič obirali hmelj jeseni 1957

Prva je poskusila Kmetijska proizvodna poslovna zveza »Bela krajina« ...

Na Vinici blizu Črnomlja smo lani, 1957, zasadili prvih 200 hmeljevih sadežev po odločitvi Varijetetnega vrta za Belo krajino.

»Poskusiti velja!«, smo dejali. V začetku sploh nismo računali, da bi obnovo, oziroma pravilneje rečeno »napravo« hmeljevih nasadov utegnili razširiti v večjem obsegu že takoj naslednje leto, t. j. letos.

Hmelj je rasel, dozorel, obrodil ... Pridelek je bil za prvoletnik povsem ustrezen. In kakovost? Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu je lanski pridelek belokrajinskega hmelja analiziral in ugotovil, da je njegova kakovost sicer slabša od kakovosti savinjskega goldinga, vendar pa zaznavno boljša od kakovosti banaškega hmelja.

To nas je — povsem razumljivo — močno izpodbudilo. Zlasti še zavoljo nesrečne okolnosti, da smo morali lani svoj pridelek posušiti kar na krušni peči. Vsa Bela krajina, kaj šele Vinica, ne premore hmeljske sušilnice. Prepričani smo, da bi že lanski naš pridelek pri analizi pokazal boljšo kakovost, če bi ga mogli posušiti na ustrezni sušilnici. Morda se bo kdo nasmihal primitivnemu lanskemu sušenju, vendar naj ve, da je sleherni začetek težaven!

Hkrati pa moramo takoj pripomniti, da naš poskus na njivici pri Vinici ni bil prvi poskus v Beli krajini. Kakor vedo starejši Belokrajinci povedati, je baje Kmetijska družba že v stari Jugoslaviji poskušala s pridelovanjem hmelja v Črnomlju.

Ko smo tako lani nekako že uspeli, hmeljarjenja letos kajpak ni kazalo opustiti! Lastnik parcele, ki smo na njej opravili lani prvi poskus, se je — povsem pravilno — celo odločil, da bo letos sam prevzel in nadaljeval s pridelovanjem hmelja na tej parceli!

Letos, 1958, že 10 ha hmeljišč!

Prve letošnje mesece smo začeli prav zares. Izdelali smo načrte za prvih 10 ha hmelja. Kmetijska proizvodna poslovna zveza v Črnomlju je najela zemljo za prvih 5 ha, medtem ko je Državno posestvo »Mestni log« v Metliki posadilo s hmeljem drugih 5 ha zemljišč.

Zorali smo 40 cm globoko, brazd pa nismo obračali,

ampak le prislanjali. Zdaj smo se prepričali, da je bilo tako zoravanje vredno zlata — zaradi letošnje spomladanske suše! Namakanje pri nas sploh ni mogoče.

Žičnico smo začeli graditi šele 1. marca. Zdaj vemo, da smo pozno začeli, saj smo spravili vse opravke pod streho le s težavo. Ko smo pripravili drogove in sidra, ter zakoličili parcele, smo začeli postavljati drogove. Nestrpno smo pričakovali strokovno skupino za postavljanje žičnic iz Savinjske doline. Letos so namreč povsod, kjerkoli so v Sloveniji na novo začeli hmeljariti, tolikanj povpraševali po teh mojstrih, da smo konec koncev preostali le še — Belokrajinci!

Trditi smemo, da smo s tem prvim delom še kar uspeli. Drogove smo postavili do 15. aprila. Potem nam je delo onemogočilo, v kolikor nam ga sploh ni preprebilo, kar 5-dnevno deževje. Zavoljo tega smo začeli saditi hmelj šele 21. aprila in končali 25. aprila. Nato smo začeli montirati žične mreže. Še kar dobro smo napredovali. Žično mrežo smo postavili in zategnili do 13. maja. Med temi opravki smo usposobili 5 sezonskih delavcev, Bosancev, ki so nato nadaljevali z enakim delom, t. j. z montiranjem žičnic na posestvu »Mestni log« pri Metliki.

Najtrši oreh za nas — začetnike so bile vzdolžne nosilne žice. Zanje smo porabili precej časa, preden smo se toliko usposobili, da smo bili kos premetavanju žic nad drogovi.

Vendar smo tudi to obvladali z večjimi oziroma manjšimi težavami. 28. maja smo začeli vezati vodila in napeljevati poganjke. 2. junija smo zaključili tudi ta opravke. Nato so se zvrstili še opravki: gnojenje, ročno okopavanje itd. tako, da smo spomladanska dela v belokrajinskih hmeljiščih zaključili 10. junija.

Radi priznamo, da smo že prvo leto spoznali, kako zahtevno je pridelovanje hmelja. Sklenili smo, da v prihodnje ne bomo nikoli več »čakali zadnjega vlaka«, marveč da bomo upoštevali star pregovor: »Čim prej — tem bolj«.

Pred nami je preventivno škropljenje proti peronospori. Ob dosedanjih vremenskih razmerah ni pričakovati, da bi se peronospora sploh pojavila. Tudi rdečega pajka še doslej nismo našli. Prav tako so našemu hmelju za letos prizanesli bolhači. Kaže pa, da samo za letos, ker so preživeli preveliko spremembo v svojem jedilniku. Nekaj več so nam napravile škode

Vinco Storman iz Podloga pri Šempetru v Savinjski dolini nadzoruje obdelovanje zemlje in nego hmelja v nasadih KPPZ Brežice

v zemlji strune. Domnevamo namreč, da je ta škoda njihovo delo. Tu pa tam, najdemo suho mladico. Če jo odgrebemo, je pod površino, morda 1 ali 2 cm, obzrta, vendar nikoli pregriznjena. Za tokrat je še mir pred ušmi. Kazno pa je, da so uši tudi že začetniki v naših hmeljiščih.

Oh, ta denar!

Investicijska dela so v glavnem za nami. Prvi izračun po načrtu je pokazal, da zahteva ha novega hmeljskega nasada investicij 1.200.000 din. Konec vseh koncev pa so nam odobrili za nove hmeljnike sredstev le 1.020.000 din za ha. Ko zdaj, po opravljenih spomladanskih delih, nekako kar »dežujejo« računi z vseh strani, (namesto dežja), zaznavno čutimo, da je znesek 1.020.000 din za ha novega hmeljskega nasada le premajhen! Na nesrečo, vsaj za zdaj, ni pomoči! Mimo hmeljarjenja se bomo pač poskušali živeti tudi v žonglerstvo, da bomo uspešno zaključiti vsa investicijska dela.

Kako kaže?

Sklenili smo že, da z deli ne bomo več odlašali. Za prihodnje leto bomo sklenili vse pogodbe med zadrugami in kmeti za obnovo hmeljišč že do konec junija letos. Načrte bomo izdelali julija, tako, da bomo lahko čakali na denar do jeseni. Že jeseni pa moramo vsekakor začeti z montažo žičnic, tako, da nam bosta za prihodnjo pomlad preostali le: sajenje in obešanje vodil.

Kakor kažejo dosedanje prijave za nove hmeljske nasade, bomo v Beli krajini posadili s hmeljem novih 20 ha zemljišč, v zasebnem sektorju, v kooperaciji »zadruga—kmet«.

Tudi sušilnico bomo zgradili pravočasno!

Da bomo lahko posušili letošnji pridelek prvih 10 ha, bomo zgradili hmeljsko sušilnico na zemljišču KG »Mestni log« v Metliki. Gradbena dela je prevzelo Gradbeno podjetje »Pionir« iz Novega mesta. Trdimo lahko, da še kar dobro napredujemo. Opremo za sušilnico pa nam je že dobavilo Kovinsko podjetje iz Žalca. Upravičeno torej pričakujemo, da letos ne bomo več sušili hmelja na krušni peči. Le to želimo, da bi letos bilo kaj posušiti!

Prve težave so za nami!

Savinjski hmeljarji kot »misija dobre volje« daje praktične napotke v hmeljniku KG Kostanjevica na Dolenjskem

Savinjski hmeljarji med ogledom žičnice v hmeljiščih Kmetijske šole Grm pri Novem mestu

Opomba: Za tokrat le »PISMO IZ BELE KRAJINE«! Na dolgu pa ostanem z obsežnejšo fotoreportažo »Misije dobre volje v novih hmeljnikih Posavja, Dolenjske in Bele krajine«. Savinjski hmeljarji so si namreč že večkrat do konca junija 1958 ogledali nove hmeljnike, da tovariško svetujejo hmeljarjem — začetnikom izven Savinjske doline. Radi so to storili in ugotovili obenem, da obetajo postati mojstri v hmeljarjenju vsi, ki so voljni... Pa še kaj več bo treba zapisati!

Urednik

VAŽNO!

VAŽNO!

Opozorilo

GRADITELJEM ŽIČNIC

Že nekajkrat smo v našem glasilu »Hmeljarju« opozorili vse hmeljarje, ki so si zgradili, oziroma, ki še nameravajo graditi hmeljske žičnice, pod električnimi daljnovodi ali v njihovi neposredni bližini, da je treba take žičnice ozemljiti! Pojasnjevali smo tudi, da je treba v teh primerih po področni Kmetijski zadrugi zaprositi pristojno Elektro-izpostavo za strokovne nasvete pri urejevanju ozemljitve.

Kljub vsemu temu pa so še česti primeri, da se graditelji hmeljskih žičnic na ta naša opozorila sploh ne ozirajo. Zategadelj opozarjamo vse prizadete, da bodo v primerih nesreče odgovorni za posledice in tudi plačniki morebitnih stroškov! Mimo tega pa predvidevajo veljavni predpisi za hujše primere občutno kazen.

Enako velja za gradnjo hmeljskih žičnic v bližini telefonske linije. Po predpisih mora biti žičnica oddaljena od telefonske linije najmanj 2 m, sicer povzroča motnje v telefonski službi.

Občinski ljudski odbor Žalec nam javlja, da je že več primerov, kjer graditelji hmeljskih žičnic telefonskih naprav niso upoštevali. Tako je na primer nek hmeljar napeljal žico celo nad telefonsko linijo. Česti pa so primeri, da postavljajo žičnico tik telefonske žice. Enako kot zgoraj opozarjamo lastnike in graditelje žičnic, da je treba urediti sleheren tak primer v sporazumu s terenskimi uslužbenci PTT v obojestransko zadovoljitev.

Uprava

Kmetijske proizvajalne poslovne zveze
Žalec

Inž. Stane Marovt:

Preskrbimo živini dovolj krme!

Letošnja spomladanska suša je zelo zmanjšala pridelek krme, predvsem sena. Nevarnost, da se bo tudi število živine kot posledica suše občutneje zmanjšalo, je velika. To utegne na moč zavreti razvoj vsega kmetijstva, posebno na našem hmeljarskem področju.

V »Hmerljarju« smo nekajkrat poudarili važnost živinoreje, proizvodnje hlevskega gnoja in dohodkov, ki jih nudi živinoreja s svojimi proizvodi hmeljarjem. Poudarjali smo tudi, da je od pospešenega razvoja živinoreje odvisno nenehno izboljševanje hmeljarstva in drugih kmetijskih panog. Dejstvo, da se savinjski hmeljarji za živinorejo čedalje bolj zanimajo, nam obeta v živinoreji svetlejšo prihodnost.

Težave, ki jih po spomladanski suši upravičeno pričakujemo v prehrani živine, opravičujejo strah pred ovirami v razvoju živinoreje. Seveda pa le takrat, če ne bomo pravočasno storili vsega, da ublažimo dosedanje izgube na krmi, oziroma, da jih nadomestimo. Naša letošnja naloga v živinoreji mora torej biti nenehna skrb, da se število živine ne zmanjša! Prav tako se ne sme zmanjšati proizvodnja v živinoreji!

Kje in koliko je suša povzročila škode? Kako bomo kjub vsemu še zagotovili dovolj krme?

Suša ves maj in še delno v juniju je mimo drugih kultur prizadela veliko škodo prav travnikom. Vendar — ne vsem! Travniki so se celo na enaki zemlji, pod enakimi talnimi in seveda vremenskimi pogoji, zelo različno upirali suši. Na nesrečo pa smo ugotovili, da večji del travnikov suši le ni mogel kljubovati, marveč da so trave na teh travnikih le predčasno prenehale rasti, da so bile čedalje bolj redke in da so prehitro dozorevale.

Vzroki? Ne iščimo krivdo le v suši in vročini, marveč največ v oskrbovanju travnikov! Travniki, ki jih nismo negovali, predvsem tisti, ki jih nismo gnojili, so utrpeli največ škode. Na teh travnikih je ruša redka, nima nizkih, kvalitetnih trav in deteljin, ki morejo vlago zadrževati in jo iskoriščati smotrno. Zemlja se je hitro osušila in nastale so že omenjene posledice. Večina travnikov je dala pridelek, ki je manjši od povprečnega pridelka za 20—40 %. Temu moramo prišteti še pozno košnjo, ki je škodo še povečala!

Prav narobe pa je bilo na tistih travnikih, ki smo jih negovali in gnojili. Gosta ruša je zadrževala vlago v zemlji. Zavaljo tega ti travniki vlage niso pogrešali. Posledica? Pridelki sena so bili na teh travnikih najmanj navadni, oziroma enaki večletnemu povprečju. Mnogo kmetovalcev pa celo trdi, da so pridelali več sena in boljše seno, kot kdajkoli poprej.

Prvi nauk! S pravilno nego in gnojenjem travnikov si zagotavljamo vselej, tudi ob slabših vremenskih pogojih, velik in kvaliteten pridelek mrve!

Na nesrečo je res, da ne moremo več popraviti, kar smo pri senu zamudili. Preveč razredčena ruša nam namreč ne obeta niti dobro otavo, čeravno je zdaj vlage dovolj. Zavaljo tega se moramo kaj hitro odločiti in ukreniti vse potrebno. **Travnikom moramo dati hrane, da se bodo razredčene trave znova razrasle!** To bomo dosegli le, če bomo zadostno in pravilno gnojili z umetnimi gnojili ali gnojnico.

Od umetnih gnojil bomo najprej izbrali **kalkamonsal-peter**, ki pospešuje rast in razraščanje trav. Ker pa to gnojilo hitro deluje, ga bo za otavo dovolj, če ga potrosimo na ha 150 do 200 kg. Temu bo treba dodati

še 150 do 200 kg kalijeve soli. Ta gnojila lahko mešamo.

Mnogo kmetovalcev gnoji s Tomaževo žlindro redno. Le-ti naj travnikom fosfornih gnojil ne dodajajo več. Kdor pa pozimi ali spomladi ni pognojil s Tomaževo žlindro ali s superfosfatom, naj zdaj doda še superfosfat, ki ga je treba trositi ločeno, nekaj dni za prvima gnojiloma.

Količin za gnojila ne bomo predpisovali. Kdor bo letos preveč pognojil, temu bo ostal fosfor v zemlji za prihodnje leto. Kalij in fosfor bosta poleg dušika pospeševala tudi rast, predvsem razraščanje trav in zgostitev ruše z nizkimi travami in deteljami.

Če imamo dovolj gnojnice, bomo z njo gnojili tako, da jo bomo razredčili z vodo, posebno gnojnico iz greznic, ki so ločene od gnojišča pod streho. **Dodajmo 1—2 kg superfosfata na 100 litrov razredčene gnojnice!** Gnojnico polivajmo ob deževnem ali vsaj ob oblačnem vremenu, v večernih urah, da ne požgemo mlade trave!

Tako pognojeni travniki bodo znova zaživel, ruša se bo zgostila in pri ugodnejših vremenskih razmerah lahko pričakujemo dober pridelek otave. Nedvomno bo zaradi gnojenja mogoč tudi zgodnejši odkos otave, pred hmeljskim obiranjem! Morda bomo kosili še »otavič«—»trekijek« ali pa bomo imeli daljšo jesensko pašo. Prav ta, tretji pridelek, kakor koli ga bomo uporabili, more precej nadomestiti izgubo pri senu!

Poskrbimo, da bomo storili na travnikih vse, kar smo pravkar opisali!

Kako še lahko povečamo proizvodnjo krme?

Predvsem moramo **strnišča izkoristiti**, kar je le moč. Ne bomo pa sejali strniščne repe, ampak mnogo bolj hranljivo peso in kolerabo.

Letos za vselej preženimo repo z naših njiv!

V strnišča bomo sejali tudi razne mešanice za silos.

Da bomo lahko čimbolj izkoristili strnišča, nam bo pripomogla dozoretev ječmena in pšenice, ki je letos 10—14 dni bolj zgodna kot navadno. To dejstvo nam zagotavlja, da bomo tudi s **setvijo kolerabe** še dobro uspeli. Po žetvi ječmena bomo sejali kolerabo (rumeno), po pšenici pa presajali sadike krmne pese. Če nimamo sadik pese, smemo sejati kolerabo tudi še po pšenici. Pogoj, da bosta setev kolerabe in sajenje pese čim bolj uspeli, pa je, da **takoj preorjemo strnišče!** S tem bomo zadržali vso vlago, ki jo v zemlji julija kar rado zmanjka.

Kolerabo sejmo v vrste! Peso pognojimo vsaj s 150 g hlevskega gnoja na ha. Gnoj s strniščem plitkeje zaorjimo! Po setvi ali sejanju podprimo rast še s kalkamonsalpetrom v dveh dozah, s kalijevo soljo in superfosfatom. Zelo koristi tudi polivanje z gnojnico.

Pridelajmo čim več korenčnic! Korenčnice so pozimi prava poslastica. Prednost dajmo kolerabi, ki jo lahko pustimo na njivi tudi čez zimo, in nam je, ko sneg skopni, zelo, zelo dobrodošla. S korenčnicami oskrbujemo živino z važnim vitaminom A, pospešujemo prebavo in presnovo, krmni obrok boljše tekne, živina bo tako boljše izkoriščala ostalo krmo in proizvajala več mleka, mesa itd.

Tisti, ki imate silose ali ste se že, oziroma se še boste odločili za gradnjo silosev oziroma za preprostejšo napravo silosa, določite strnišča za **razne mešanice!** Zelene mešanice pripravite in zrežite v silos!

Koliko strnišča je določiti za silosne rastline, boste preračunali po kapaciteti svojih silosev in po podatkih, ki nanje lahko računate še v tretji košnji travnikov in zadnji košnji detelje, oziroma lucerne. Čim več bo teh beljakovinskih dodatkov, tem manj bo treba silosnih rastlin z njiv, ki naj bodo večji del v zeleni koruzi. Če imate seme koruze — hitrice, sejte tudi za silos koruzo v vrste, posebno v ječmenišče! Tako boste lahko med vrstami obdelovali, kar bo ugodno vplivalo na hitro rast in velik pridelek.

V kolikor pa ne moremo računati z veliko dodatkov s travnikov in njiv, bomo za silos sejali razne mešanice, posebno po pšenici. S tem bomo pridelali več mase in silaža bo bolj tečna ter bolj hranilna.

Mešanico sestavimo od koruze, sončnic, ovs, rži, grašice! Tudi nizek fižol ne bo odveč!

Silosnim rastlinam po možnosti prav tako pognojimo s hlevskim gnojem, nato pa še z umetnimi gnojili, predvsem s kalkamonsalpetrom ali z nitramonkalom, da pospešimo rast.

Vsako ped strnišča izkoristimo čim bolj smotrno!

Odločimo se za siliranje! Kdor že ima silose, najbolje pozna prednosti in koristi silaže v zimski prehrani živine. Vsem tistim, ki se še niso odločili za to važno napravo, zelo priporočamo, da še letos ubogajo nasvet in poskusijo vsaj s preprostimi silosi. Mnogo je načinov in sistemov za ceneno siliranje, ki jih večina naših kmetovalcev že pozna. Sicer bo pa kmetijski strokovnjak svetoval vsakomur, ki ga bo le vprašal. Še boljše pa bo, če se odločimo za betonske

silose, ki so trajna naprava. Zaradi pocenitve bo Kovinsko podjetje v Žalcu začelo izdelovati ustrezne vzorce (šablone), ki so jih nekatere zadruga že naročile. S temi vzorci bo gradnja silosa hitra in cenena. Vsa strokovna navodila bomo slehernemu graditelju pravočasno posredovali. Zavedati se moramo, da brez silaže v zimski prehrani ne moremo pričakovati v živinoreji zaželeno proizvodnje.

Za konec še nekaj o spomladanski prehrani živine!

Vse premalo izkoriščamo površine za setev inkarnatke in oljne repice, ki sta zgodaj spomladi nad vse dobrodošli. Določimo površine po krompirju ali zgodnejši koruzi ali za peso (celoletni posevek) in zasejmo eno od teh dveh krmskih rastlin! Spomladi bomo za njimi sadili krompir ali koruzo. Mogoče bomo letos to storili že za ovsem in tako imeli pri oljni repici že jesenski odkos. Nekateri priporočajo sejati inkarnatko ali oljno repico, kolerabo ali korenje po drugem okopavanju, t. j. konec julija, najkasneje v začetku avgusta. Ko bomo popipali korenčnice, se bo posevek lepo razrasel, dal že v jeseni prvi odkos, spomladi pa drugega. Veliko je možnosti, da si zagotovimo tudi pozno jeseni še zeleno krmno, predvsem pa čim prej spomladi, ko živina to najbolj potrebuje.

Kmetovalci — živinorejci! Ne zamudite prav nobene možnosti, da si povečate pridelke krme! Ne dopustite, da bi se število in proizvodnja v živinoreji zmanjšala! Zmanjšanje števila in proizvodnje v živinoreji mora poskušati preprečiti sleherni hmeljjar!

Dr. E. Čeferin, pravni svetnik Ljubljana GZZ

Kako bomo volili zadružne svete in upravne odbore?

Prečiščeno besedilo Uredbe o kmetijskih zadrugah (Ur. list FLRJ št. 18/58) povsem spreminja način upravljanja po zadrugah. Vse zadruga bodo v bodoče morale imeti občni zbor, zadružni svet, upravni odbor in upravnika. Tako odpadejo dosedanji nadzorni odbori, obvezna organa pa postaneta zadružni svet in upravnik.

Kmetijske zadruga bodo morale najpozneje do 31. 12. 1958 prilagoditi svojo organizacijo in pravila novim predpisom, kar pomeni, da bodo morale spremeniti svoj dosedanji način upravljanja in med drugim izvoliti tudi zadružne svete in nove upravne odbore.

Zavoljo tega bo koristno in prav, če mimo siceršnjih načinov po dnevnem tisku, okrožnic in seminarjev, tudi v »Hmeljarju«, ki je glasilo KPPZ Žalec, seznanimo vse prizadete na našem področju o prvih volitvah v zadružne svete, oziroma o volitvah novih upravnih odborov po novih predpisih.

Kdaj bodo prve volitve?

Navodilo, ki ga je izdal sekretar za zakonodajo in organizacijo Zveznega izvršnega sveta (Ur. list FLRJ št. 23/58), določa, da odredi republiški izvršni svet prve volitve zadružnega sveta in upravnega odbora pri kmetijskih zadrugah za vse območje republike, in sicer najpozneje do konca tega leta.

Po prečiščenem besedilu uredbe o kmetijskih zadrugah bodo morale medtem, oz. vsaj do volitev okrajne zadružne zveze določiti število članov zadružnega sveta in upravnega odbora za vsako kmetijsko zadrugo posebej, pa tudi, koliko mora biti v tem številu delavcev zadruga in njenih samostojnih obratov.

Ko bo torej izvršni svet določil rok za razpis volitev in ko bodo okrajne zadružne zveze odredile, koliko članov naj šteje ta zadružni svet in upravni odbor ter število delavcev v obeh organih, bo vsak zadružni svet razpisal volitve in določil dan volitev za svojo KZ.

Kdo razpiše prve volitve?

Navodilo določa, da razpiše volitve v zadružni svet zadružni svet pri posamezni kmetijski zadrugi. Ker pa velik del naših kmetijskih zadrug nima zadružnega sveta, je nastalo vprašanje, kdo razpiše prve volitve pri takih zadrugah. Uredba na to vprašanje ni odgovorila. Navodilo rešuje sedaj to vprašanje tako, da razpiše pri zadrugah, ki nimajo zadružnega sveta, volitve upravni odbor. Le-ta imenuje obenem tudi volilne komisije za pripravo seznamov volivcev ter skliče novoizvoljeni zadružni svet k prvemu zasedanju.

Volitve članov zadružnega sveta, ki se volijo izmed članov zadruga, in volitve članov zadružnega sveta, ki se volijo izmed delavcev zadruga in njenih samostojnih obratov, je treba opraviti praviloma hkrati. O tem odloča seveda zadružni svet sam, oz. pri prvih volitvah za zadruga, ki nimajo zadružnega sveta, njihov upravni odbor. Zadružni svet oz. upravni odbor določi torej lahko, da so volitve v zadružni svet izmed zadružnikov in volitve v zadružni svet izmed delavcev tudi ob različnih dnevih, vendar pa navodilo, ki smo o njem preje govorili, izrecno določa, da v primeru, če volitve niso isti dan, ne more preteči od enih do drugih volitev več kot osem dni.

Zadružni svet oz. upravni odbor mora o razpisu volitev in o dnevu volitev takoj obvestiti na krajevno običajen način zadružnike in delovne kolektive, pa tudi občinski ljudski odbor. Občinski ljudski odbor pa lahko najpozneje v treh dneh potem, ko je prejel sporočilo zadružnega sveta oz. upravnega odbora, določi drug dan volitev, če zadružni svet oz. upravni odbor ni upošteval roka za razpis volitev, ki ga je določil republiški izvršni svet, ali, če misli, da dan

volitev, določen po združnem svetu oz. upravnem odboru, ni primeren.

Upoštevati je treba tudi predpis, da morajo biti volitve razpisane najmanj 15 dni pred dnem, ki je določen za same volitve.

Pri katerih kmetijskih zadrugah ne bo volitev?

Že uredba o kmetijskih zadrugah je določila, da so v tistih zadrugah, kjer je vseh združnikov in delavcev manj kot 100, v združnem svetu vsi člani zadruga in njenih samostojnih obratov.

Navodilo (Ur. list FLRJ št. 23/58) določa sedaj na podlagi navedene določbe, da pri teh zadrugah volitev združnega sveta ni, temveč, da sestavljajo združni svet vsi člani kmetijske zadruga ter vsi delavci zadruga in njenih samostojnih obratov, ki imajo splošno volilno pravico, t. j. vsi tisti združniki in delavci državljanji FLRJ, ki so dopolnili 18. leto starosti, pa niso pod skrbništvom, niti jim ni bila s sodbo odvzeta volilna pravica.

Pri navedenih zadrugah torej sploh ne bo volitev v združne svete, t. j. volili ne bodo niti združniki niti delavci.

V Sloveniji je precej takih zadrug, ki sicer imajo nad 100 združnikov, vendar pa je delovni kolektiv tako majhen, da volitve delavcev v združni svet in upravni odbor ne bi bile izvedljive.

Naše navodilo sedaj določa, da se pri zadrugah, ki imajo sicer več kot 100 združnikov in delavcev, pa vseh delavcev zadruga in njenih samostojnih obratov ni več, kot jih mora priti v združni svet oziroma v upravni odbor, ne opravijo volitve zastopnikov delavcev, temveč, da pridejo v združni svet in upravni odbor vsi delavci avtomatično. Pri teh zadrugah, ki jih je pri nas precej, torej delavci ne bodo volili, temveč pridejo v združni svet oz. upravni odbor brez volilnega postopka.

Kdo vodi volitve?

Volitve v združni svet vodijo volilni komisiji, komisija za pripravo seznamov volivcev in volilni odbori.

Praviloma sta namreč dve volilni komisiji: 1. volilna komisija za volitve članov združnega sveta izmed združnikov in 2. volilna komisija za volitve članov združnega sveta delavcev zadruga in njenih samostojnih obratov. Obe volilni komisiji imenuje združni svet oz. upravni odbor in sicer tako, da ima vsaka komisija tri do pet članov in enega do dva namestnika. Volilni komisiji morata biti imenovani najpozneje v treh dneh po razpisu volitev. Predsednik združnega sveta in člani upravnega odbora ne morejo biti člani volilnih komisij.

Izjema od načela dveh volilnih komisij pa je pri tistih zadrugah, ki imajo več kot sto združnikov in delavcev, pa vendar delavcev ni toliko, da bi ostalo poleg tistih, ki jih je treba izvoliti v združni svet, še potrebno število delavcev za člane volilne komisije in volilnega odbora. Pri teh zadrugah je skupna volilna komisija in skupni volilni odbori, ki pa mora biti v njih poleg združnikov tudi določeno število delavcev.

Naloga vsake volilne komisije je zlasti, da potrdi seznam volivcev, da določa o ugovorih zoper ta seznam, da sprejema kandidatne liste in jih potrjuje, da določa, koliko naj bo volišč, da imenuje za vsako volišče poseben volilni odbor ter da ugotovi in razglasi izid volitev. Komisija mora voditi o svojem delu zapisnik.

Komisija za pripravo seznamov volivcev je skupna za združnike in delavce. Ima tri do pet članov, ki jih določi združni svet oz. pri prvih volitvah, če združ-

nega sveta ni, upravni odbor. Naloga te komisije je, da pripravi seznam volivcev in ga razgrne na vpogled.

Volilna komisija določi število volišč glede na število volivcev in oddaljenost volišča. Volišča za volitve članov združnega sveta izmed združnikov morajo biti ločena od volišč za volitve članov združnega sveta delavcev.

Vsako volišče ima svoj volilni odbor od treh do sedem članov, ki jih imenuje volilna komisija. Volilni odbor vodi volitve na svojem volišču, piše zapisnik o svojem delu in izroči pristojni volilni komisiji volilne spise.

Kdo ima volilno pravico?

Volilno pravico za volitve članov združnega sveta izmed članov zadruga imajo vsi združniki, ki imajo splošno volilno pravico, tudi tisti, ki so svoje članstvo odpovedali, pa jim do dneva volitev članstvo še ni prenehalo.

Volilno pravico za volitve članov združnega sveta izmed delavcev imajo vsi delavci zadruga in njenih samostojnih obratov, ki so v rednem delovnem razmerju, pa tudi honorarni delavci, če so zaposleni za nedoločen čas in imajo seveda splošno volilno pravico. V seznam volivcev izmed delavcev se ne vpisejo tisti delavci, ki jim preneha delovno razmerje do volitev, prav tako ne vajenci.

Delavec, ki je postal član zadruga, pa se mora sam odločiti, ali naj bo vpisan v seznam volivcev—združnikov ali pa v seznam volivcev—delavcev.

Komisija sestavi seznam volivcev najpozneje v treh dneh, in sicer za vsako posamezno volišče. Sezname potrди pristojna volilna komisija.

Kako se predlagajo kandidati?

Pravico biti izvoljen za člana združnega sveta ima vsak združnik oz. vsak delavec, ki ima splošno volilno pravico.

Volitve se opravljajo po kandidatnih listah, ki se vlagajo pismeno. Kandidatno listo predlaga lahko najmanj 1/10 članov zadruga, če ima zadruga do 500 članov, oz. 1/10 delavcev, ne pa manj kot 5 delavcev. Omenili smo že, da se v zadrugah, ki imajo manjše število delavcev, volitve iz vrst delavcev ne opravijo in da so vsi člani delavci člani združnega sveta.

Za predlaganje kandidatov iz vrst združnikov skliče lahko upravni odbor zadruga sestanek združnikov, za predlaganje kandidatov iz vrst delavcev pa skliče lahko upravni odbor sindikalne podružnice sestanek vseh delavcev zadruga in njenih samostojnih obratov.

Za člana združnega sveta ne more kandidirati upravnik zadruga! Če pa kandidira član volilne komisije ali član volilnega odbora, je treba postaviti na njegovo mesto novega člana volilne komisije oz. novega člana volilnega odbora. Vsakdo lahko kandidira samo na eni kandidatni listi.

Predlagateljji podpišejo kandidatno listo in jo izroče volilni komisiji najmanj sedem dni pred volitvami. Vsaki kandidatni listi mora biti priložena tudi pismena izjava vsakega kandidata, da sprejema kandidaturu. Seveda pa je ta izjava lahko skupna za več kandidatov.

Če je kandidatna lista pravilno sestavljena, jo volilna komisija potrdi ter razobesi na voliščih in na drugih mestih, ki so dostopna volivcem, in sicer najmanj pet dni pred dnevom volitev. Morebitne pritožbe zoper odločbe volilnih komisij rešuje dokončno in v hitrem postopku okrajno sodišče.

Kako se glasuje?

Glasuje se na voliščih, in sicer v času, ki ga določi volilna komisija in ki praviloma ne more biti krajši kot 12 ur.

Pri glasovanju in štetju glasov ima pravico biti navzoč po en predstavnik vsake kandidatne liste.

V prostoru, ki se v njem glasuje, mora biti neogibno potreben inventar, seznam volivcev, toliko glasovnic, kolikor je po seznamu volivcev na tistem volišču in glasovalna skrinjica, ki vanjo spuščajo volivci glasovnice.

Vse glasovnice morajo biti enake! Na vsaki morajo biti imena vseh kandidatov, in sicer ločeno po kandidatnih listah.

Ko stopi volivec na volišče, pove predsedniku volilnega odbora svoje ime. Predsednik se prepriča, če je volivec vpisan v seznam. Če ni vpisan, ne more glasovati, razen, če predloži potrdilo, da je vpisan v seznam nekega drugega volišča iste zadruga.

Volivec dobi glasovnico in označi kandidate, ki zanje glasuje, tako, da obkroži številke pred njihovimi imeni. Volivec ne sme na glasovnici dopisovati imen oseb, ki bi zanje želel glasovati, pa te osebe niso bile predložene kot kandidati. Pač pa lahko glasuje za kandidate z različnih kandidatnih list.

Posebej je predpisan način glasovanja za zadruga, ki imajo obratne ali poslovne enote zunaj svojega sedeža, pa te enote nimajo toliko delavcev, da bi bilo mogoče ustanoviti posebno volišče.

Kdo je izvoljen?

Po končanem glasovanju prešteje volilni odbor, koliko je bilo volivcev po seznamu, koliko jih je skupaj glasovalo in koliko glasov je dobil vsak kandidat ter vpiše vse te ugotovitve v zapisnik, ki ga skupaj z drugim volilnim materialom pošlje volilni komisiji.

Volilna komisija ugotovi izid volitev po podatkih iz zapisnikov z vseh volišč. Izvoljen je tisti kandidat, ki je dobil največ glasov, ne glede na to, na kateri listi je kandidiral. Če bi dobilo dvoje ali več kandidatov enako število glasov, je izvoljen kandidat na tisti kandidatni listi, ki je dobila največ glasov, če pa bi dobilo dvoje ali več kandidatov z iste kandidatne liste enako število glasov, je izvoljen tisti, ki je na listi pred drugimi kandidati z enakim številom glasov.

Volilna komisija razglasi izid volitev in izda vsakemu izvoljenemu kandidatu potrdilo o izvolitvi. Izid sporoči združnikom, delovnim kolektivom in ObLO.

Morebitne pritožbe rešuje okrajno sodišče dokončno.

Prvo zasedanje združnega sveta

Prvo zasedanje novoizvoljenega združnega sveta skliče predsednik prejšnjega združnega sveta oz. pri prvih volitvah upravni odbor, če doslej ni bilo združnega sveta. Zasedanje mora biti sklicano najpozneje v 15-tih dneh po volitvah.

Na prvem zasedanju se izvoli zapisnikar in dva overitelja zapisnika. Združnemu svetu pa poroča predsednik volilne komisije o volitvah. Združni svet odloča o pravilnosti volitev, potrdi mandate članov združnega sveta, izvoli predsednika združnega sveta, sprejema poročilo prejšnjega upravnega odbora o dotedanem delu zadruga, da razrešnico prejšnjemu upravnemu odboru ter izvoli nov upravni odbor zadruga.

Kdo se voli v upravni odbor?

Medtem ko so redne volitve združnega sveta vsako drugo leto, pa se voli upravni odbor vsako leto in sicer v začetku leta, po sprejetju zaključnega računa. Prve volitve upravnega odbora po novih predpisih bodo letos seveda na prvem zasedanju združnega sveta.

Upravni odbor prav tako sestavljajo združniki in delavci zadruga ter njenih samostojnih obratov. Za prve volitve določi število prvih in drugih okrajna združna zveza, pozneje pa določa število članov upravnega odbora in število delavcev, ki mora biti v njem zastopanih, združni svet v soglasju z okrajno združno zvezo.

V upravni odbor volijo lahko le člani združnega sveta. Izvoljen je lahko vsak združnik oziroma delavec. Ne more pa biti izvoljen predsednik združnega sveta. Navodilo tudi določa, da more biti izvoljena v novi upravni odbor največ tretjina članov upravnega odbora iz prejšnjega leta.

Volitve v upravni odbor vodi tričlanska komisija, ki jo izvoli združni svet javno. Vsak član združnega sveta predlaga lahko največ toliko kandidatov, kolikor članov upravnega odbora in njihovih namestnikov se voli. Po končanem predlaganju sestavi volilna komisija seznam kandidatov in objavi njihova imena.

Člani združnega sveta glasujejo z glasovnicami enako kot pri volitvah v združni svet. Tudi tu rešuje morebitne pritožbe okrajno sodišče.

Prevzem vodstva zadruga

Po izvolitvi prevzame nov upravni odbor vodstvo zadruga od prejšnjega upravnega odbora. Zavoljo tega poroča predsednik prejšnjega upravnega odbora v navzočnosti upravnika zadruga novemu upravnemu odboru o delu in stanju zadruga, zlasti tudi o izpolnitvi gospodarskega načrta in delovnega programa zadruga. Zapisnik o prevzemu podpišejo predsednik in člani novega upravnega odbora, pa tudi predsednik prejšnjega upravnega odbora.

Najpozneje v nadaljnjih osmih dneh mora nato sklicati predsednik novega združnega sveta zasedanje združnega sveta, ki na njem razložita predsednik novega in predsednik prejšnjega upravnega odbora prevzem zadruga. Prevzem je dokončen, ko ga potrdi nov združni svet.

Potrditev prevzema zadruga velja tudi kot potrditev razrešnice prejšnjemu upravnemu odboru, vendar le, če da pristojni upravni organ občinskega ljudskega odbora svoje soglasje k zaključnemu računu, ki ga je potrdil prejšnji združni svet. Če pa pristojni upravni organ tega soglasja ne bi dal, so člani prejšnjega upravnega odbora odgovorni po splošnih veljavnih predpisih. Za letošnje prve volitve upravnega odbora to določilo, po našem mnenju, ne bo prišlo v poštev, ker je sklepal o razrešnici upravnemu odboru že redni občni zbor.

PRODAM HMELJSKO SUŠILNICO 3x3 m

J. Geršak, G. Trnovlje pri Celju

KUPIMO

kompletne (vse številke od 1 do 12) »Hmeljarja« od 1946 do 1957 in »Hmeljarskega vestnika« od 1934 do 1940

Uredništvo »Hmeljarja«